

ביום האחרון שלנו במדינה, ביקרנו בטרמינל המפורסם שאליו נחטפו 105 הנוסעים הישראלים, ובו התנהל המבצע המפורסם לשחרורם, שהביא לנפילתו של יוני. מאז הוקם שם טרמינל חדש, אבל את הטרמינל הזה השאירו כפי שהיה. המגדל שבו היה יוני עדיין מחודר כולו מכדורים, והזכר כיות עדיין שבורות. במקום הוצב גם שלט לזכרו של יוני, בידי האוגנדים. ערכנו טקס זיכרון, ושמנו במקום את הספר "מכתבי יוני". אני זוכר את עצמי כילד בכיתה ה', חוזר הביתה, ואמא שלי אומרת לי שיוני נהרג, כך שהייתה לי סגירת מעגל רק מעצם העובדה שבאתי הנה, לכבד את זכרו. זו הייתה עבורי דרך מפעימה לסגור את הביקור באוגנדה.

ארץ אחרת

כשהגענו לאתיופיה, המסע שלנו הפך שונה לחלוטין. המרחק מאוגנדה לא גדול בכלל, אבל מדובר בארץ שונה ובאנשים שונים. אתה מרגיש שם שילוב של מזרח תיכון, אפריקה והודו, ולא מעט סממנים ערביים. השטחים עצומים והמקור מות יחסית גבוהים. אריס-אבבה, לדוגמה, שוכנת בגובה 2,000 מטר - ממש כמו החרמון. בניגוד לקהילה היהודית החדשה, יחסית, באוגנדה, יהודי אתיופיה גלו מארץ ישראל, ויושבים פה כבר אלפיים שנה. ביקרנו באריס-אבבה ובקהילה היהודית בגונדרה, במחנות שבהם ממתנים אלפי יהודים לעלות לישראל. רואים בעיניהם את הכמיהה להגיע לישראל, לראות את ירושלים ולהתאחד עם בני משפחותיהם. לכל אחד מהאלפים במחנה ההמתנה יש אח, או סבתא, או הורים בישראל שלא ראו שנים, אבל בגלל חוקי מדינת ישראל, עלייתם מתעכבת, ומשפחות שלמות נותרו מנותקות.

שמענו מהרב מנחם ולדמן סיפורים על המורשת האתיופית, ואת סיפור ההעלאה שלהם לישראל. ראינו במחנות ההמתנה יהודים מסורים, וכשהם קיימו את התפילות ושרו שירים מרגשים - אף עין לא נשארה יבשה. דרך החיים של הקהילה היהודית באתיופיה צנועה מאוד. הזמן כאילו עצר מלכת. חוינו בחק לאות של פעם ובלבוש של פעם, בעבודת ארמה עם חמורים ומגל, ובאנשים סוחבים קש על גבם. ביקרנו בכפרים שבהם חיו בעבר יהודים שכי בר עלו לישראל, ופגשנו באוכלוסייה המקומית שנכנסה לבתיהם, נוצרים ומוסלמים שסיפרו על האהבה הגדולה שהייתה בין הקהילות. כשאומרים להם שאתה יהודי מישראל, אתה זוכה להערצה. ראיתי את אפריקה האמיתית מכל כיווניה, ולמדתי על הקשר היהודי במדינות הללו ובעיקר באתיופיה. שבוע שלם ארך המסע, והוא היה אחד הדברים הכי עוצמתיים, מהנים ומלמדים שעשיתי בחיי. אני מודה מאוד לנתי מלחי, יוצר הסדרה שחשב עליי וצירף אותי לחוויה המופלאה הזאת. ●

במימון המסע לאוגנדה השתתפה חברת הטיולים "עולם אחר", המתמחה בטיולי ספארי באפריקה

אף עין לא נשארה יבשה. מתפללים במחנה בגונדרה, אתיופיה

שובטי ישראל

בין בתי הכנסת בלב הג'ונגלים של אוגנדה, לתפילות המרגשות של יהודי אתיופיה, הממתנים כבר שנים להתאחד עם משפחותיהם בישראל: **דני רופ יצא למסע בעקבות יהדות אפריקה, וזכה גם לסגור מעגל בטרמינל באנטבה, כשערך טקס זיכרון לגיבור ילדותו - יוני נתניהו**

דני רופ

הביאה לדפוס: הדס ברטל

ום בהיר אחד קיבלתי טלפון משום מקום. הקול מהצד השני שאל, "רוצה לנסוע לאוגנדה ולאתיופיה?" תמיד הרגשתי קשר לאוגנדה. הכרתי את יוני נתניהו. הוריי קנו את הבית שלו, והוא היה בא לפעמים לראות את המקום שהוא בנה למשפחתו. הוא היה גיבור ילדותי, והיה בקשר עם ההורים שלי. לכן, כשהתקשרו אליי עם ההצעה, חשבתי שעשו תחיקה, וגילו את הקשר שלי אליו. רק בהמשך גיליתי שמדובר במסע בעקבות היהודים באוגנדה ובאתיופיה. שמחתי על ההזדמנות, והתרגשתי עוד יותר, כשנאמר לי שנבקר גם בטרמינל באנטבה, שבו שהו החטופים הישראלים - במקום שבו יוני נהרג.

במסע שאליו יצאתי, כחלק מהתוכנית "יהודי עולמי", שתשודר בערוץ 20 בקיץ, ליוויתי את הרב אליהו בירנבוים - מעין אינדיאנה ג'ונס יהודי, שנוסע בכל העולם, וחוקר מקורות של יהודים ויהדות במקומות בלתי צפויים.

המסע החל באוגנדה - מדינה יפהפייה ומלאת ניגודים. מצד אחד, בכפרים עשינו סלפי עם המקומיים, שמעולם לא שמעו על סלפי; מצד שני, באנטבה אין כסף מזומן ואין כרטיסי אשראי, וכולם משלמים על הכל - מאנס בשוק ועד כל שירות שהוא - דרך הטלפון הסלולרי. הם מטי עינים את הטלפון בכסף בתחנות המיועדות לכן,

ומשתמשים רק בו. מדינת עולם שלישי, אבל יש חיבור ווייפי בכל מקום.

שבילי עפר ויתושים

נחתנו באנטבה ויצאנו לדרך של שש-שבע שעות, דרך שבילי עפר ויתושים מכל עבר, בדרך כנו אל הכפרים במזרח אוגנדה, שם חיים שבטים שנקראים "אבאודאיה" - "בני יהודה" בעברית. מדובר בקהילה חדשה יחסית, שהתגייסה בתחילת המאה הקודמת. הכל התחיל בצ'יף קנגולו, שעמד בראש מספר שבטים אפריקאים. הוא החליט שהיהדות היא הדרך הנכונה, וגייס את השבטים שתחת שלטונו. אותם יצאנו לחפש, ואותם מצאנו. גילינו שם שתי קהילות - האחת אורתודוקסית והשנייה קונסרבטיבית, וגם בתי כנסת ומקווה בלב הג'ונגל. זה היה כמו חלום: באוון אחת אני שומע את קולות הג'ונגל, ובשנייה את תפילותיהם של בני הקהילה, עם כיפות וטליתות.

בית הכנסת היה התחנה הראשונה שלנו בכפר, ובו גם העלו אותי לתורה - חוויה שריגשה אותי במיוחד. תפילת שחרית היא אותה תפילה בכל מקום, אבל

כאן הם מתחילים אותה בשירה אפריקאית, עם תופים והזמן צבעוניות. בני הקהילה שומרים מסורת באדיקות רבה יותר מרובנו בארץ. יש להם מוהל ושוחט מקומי, ששוחט את בעלי החיים שחיטה כשרה. עכשיו בונים בכפר בית כנסת נוסף, בעזרת תורמים מכל העולם. רק ישראל, למרבה הצער, אינה מכירה בהם כיהודים כי הם לא נולדו לאם יהודייה, אבל בעיניי הם יותר יהודים מרובנו.

כשאנחנו הולכים ומתקרבים אל הבתים בכפר, אנחנו רואים בתות בוץ עם מזוונות על הרגליים ומגן דוד בכניסה. כל הקהילה המקסימה הזו התרגשה לפגוש את הרב בירנבוים, שבא מישראל והביא להם טליתות. ביקרנו גם בבית הספר במ"ק, אחד משני בתי ספר יהודיים, הקרוי על שמו של יוני נתניהו ז"ל. מדובר בבתי ספר ברמה יחסית גבוהה לאפריקה. אבל עדיין, הילדים משחקים בהפסקה בכדור מנייה עם הילדים המתוקים האלה, שרנו אחר כך את התקווה ו"יבוא שלום עלינו". בית הספר הוא יהודי אבל לומדים בו גם נוצרים ומוסלמים. הם לומדים יחד עברית, וחיים בחברות ובאהבה.

בית הכנסת היה התחנה הראשונה שלנו בכפר, ובו גם העלו אותי לתורה - חוויה שריגשה אותי במיוחד. תפילת שחרית היא אותה תפילה בכל מקום, אבל כאן הם מתחילים אותה בשירה אפריקאית, עם תופים והזמן צבעוניות

עם תלמידי בית הספר היהודי על שם יוני נתניהו באוגנדה